

Газета

ДЛЯ ВАС

ІВАЦЭВІЧЫ - БАРАНАВІЧЫ - БЯРОЗА

Цена на падлісы — 1000 руб.
Цена у розниці — 1500 руб.

4 лютага
1998 года
СЕРАДА
№ 9 (89)

Наш індэкс 63834

Зноў падарожанне

ІВАЦЭВІЧЫ. Відаць, гэтаму ніхто сёня не здзіўляецца. Цэны на ўсе тавары растуць, як грыбы пасля ўспелага дажджыку. Але ж студзенскае падарожанне самое найбольшае за апошнія месяцы. Напрыклад, буханка хлеба беларускага зараз кащут 9 тысяч рублёў. Яшчэ некалькі дзён назад на цэнніку стаяла лічба 7200 рублёў.

Пакет малака стаў дарожным на 500, кефіру — на 700 рублёў. Звычайны батон зараз можна купіць за 8200 рублёў. Цэна на яго падскочвала больш як на паўтысячы беларускіх зменьшальнікаў. Падарожалі і іншыя харчовыя тавары. Весь замест і стабілізацыя, што наступіла ў эканоміцы нашай краіны, пра якую штодня мы чуем па ради і тэлебачанні, і чытаєм у дзяржаўных газетах.

Мёрзнуць у школе дзецы

ІВАЦЭВІЧЫ. У няпростых умовах прыходзіцца набываць веды вучням Святавольскай сярэдняй школы. Тэрмометр у памяшканні не ўзімаецца па школе вышэй дзесяці градусаў. Таму ёй сядзяць дзеткі за партамі ў верхнім адзеніні. Бывае, што дырэктары школы вымушаны скрачаць урокі. Настанікамі таксама працаўцаў у тыхіх умовах налягка. Горш за ўсё, відаць, бацькам, якія часта клаудуць дзяцей у мясцовую бальніцу. Да прыкладу, у санітаркі Зоі Гігораўны Джэжкоры хвареюць цяпер дзве дачкі. Адна ляжыць у бальніцы з запаленнем лёгкіх, другая — з бранхітам.

Мясцовыя людзі ўсю віну зваліваюць на будаўнікоў, якія памянялі дзеля сваёй выгады катлы з лепшым абагравам на менш энергагёмкія.

Работнікі школы даказваюць, што трэба мяніць усю асяпляльную сістэму. Але ж ці знойдзіце сродкі зараз аддзел адукациі, каб выправіць становішча?

Івацэвіцкі Дом дзіцячай

творчасці пераехаў...

Нарэшце! Пераезд адбыўся з памяшканнію, якія (пра гэта мы неаднаразова пісалі) знаходзяцца ў аварыйным стане з-за аварыі ў асяпляльнай сістэме. Цяпер Дом творчасці будзе займаць другі і частку трэцяга паверху былога будынка СЦЛ № 1. Месца хопіц і танцорам, і спевакам, і самадзейным артыстам, і гуртоўцам іншага накірунку. Янам паведамілі ў Доме творчасці цяпер ёсць магчымасць нават павелічэння колькасці гуртоў, наведвальнікі якія ёсць шмат жадаючых з ліку дзяцей Івацэвічу.

Прайда, яшчэ не закончаны рамонт актавай залы. Але ж і тут відавочна завяршэнне работ будзе, бо будаўнікоў цяпер кожны дзень будуць прыспеўваць не толькі дарослыя, але і дзеці. Усяго рамонт памяшканні для Дома дзіцячай творчасці доўжыўся амаль два гады. Добра ўсё тое, што добра заканчваецца.

Вось дык стабілізацыя

ІВАЦЭВІЧЫ. На сесіі райсавета ў справаўдачы рабівіканкама, а б рабоце па сацыяльна-еканамічным развіціці раёна на 1997 год было сказана, што "нагледзяны на складанасці, намецілася тэндэнцыя стабілізацыі і ў сельскай гаспадарцы". І далей: крэдыторская запазычанасць гаспадарак раёна складае 180 мільярдаў рублёў, а агульная запазычанасць за электразнрэгію перавысіла 24 мільярды рублёў.

Словам, гаспадаркі раёна ў даўгах, як у шаўках. А чыноўнікі ў гэты час гаворачаць пра нейкую стабілізацыю. Сапраўды, дзіўна.

Сур'ёзна: выміраем

ІВАЦЭВІЧЫ. Раённыя чыноўнікі ў сваіх выступленнях гаворачаць пра стабілізацыю ў эканоміцы, пра поспехі ў розных галінах гаспадарэння, пра павышэнне жыццёўага ўзроўню насельніцтва. Калі ў нас увогуле ўсё ідзе на лад, дык чаму ж у нас няма росту насельніцтва? Вось лічбы. За мінульту год у раёне нарадзілася 680 дзяцей, а памёлра 973 жыхары, гэта значыць толькі за год зникла насельніцтва трох такіх вёсак, як Сакоўцы.

Сапраўды, ёсць над чым задумца, паразважаць, чому ў год уздыму і стабілізацыі так хутка змяншаецца насельніцтва. Хто ж адкажа на гэта пытанне?

Стараста-млынін

БАРАНАВІЧЫ. Уладзімір Аляксандравіч Калюта — карэнны жыхар вёскі Кісялі. 28 гадоў ён прарабіў экскаваторшыкам на ПМК-5. Пайшоў на пенсію і не апынуўся без работы. Дабудаваў свой дом, а потым яго ўгаварылі пайсці працаўца на млын, адноўлены калгасам "Ленінец". І тут Уладзімір Аляксандравіч па-гаспадарску павёў справу.

Іменніна за справядлівіх харктаў, гаспадарскую жыліць вясковуці выбраў. Уладзімір Аляксандравіч старавастам вёскі Кісялі. Лодзі ідуць да яго па дапамогу і добраю параду.

СЛАВУТЫЯ ЗЕМЛЯКІ

4 ЛУТАГА 1746 ГОДА ў ФАЛЬВАРКУ МЕРАЧОЎШЧЫНА НАРАДЗІЎСЯ АНДРЭЙ ТАДЕВУШ БЕНАВЕНТУРА КАСЦЮШКА

Славяць Касциушку землякі

Шырокага поля разбег,
Як вокам акінць — снег.
Пагорак з свой даўніны,
Вандроўніка ветра звани.
Як усхліп абарвані
струны.
Пляць на пагорку яны
Напамінкам свой даўніны.
Зорнымі росамі дут
Сцяжыну тапту.
Банавентур.
Маленькі Касциушка
калісь
Сіраў жаўруком увесь.
Вольнымі птахамі кружыў,
Над краем нявольным
кружыў —
Так спела вольнасць
дышы.

Па свету панёс ён свой
крыж.
Зямлю акрапіў крыўей
Пад белай харугвой сваёй.
... Пагорак. Глыбокі
снег.
Шырокага поля разбег.
Узарвалася цышыня
Белізной незадагата дня.
Як тады, як калісь
Харугва Касциушкі ўвесь
Белай птушкай плацела
З «Пагоніяй» на неба
блакіт.
Сына славіў землякі —
Чарвоныя ружы, гваздікі
На сядзібе зімой заўзілі.
Н. ЧЫКІТА,
г. Івацэвічы.

(Матэрыял, прысвечаны Тадэвушу Касциушку, чытайце на 2-й стар.).

Назад — у чэргі?

Як мы паведамлялі ўжо, з 1 лютага пачалася забастоўка прыватных гандляроў-прадпрымальнікаў. Апусцелі рынкі ў Івацэвічах, Баранавічах, Бярозе. Вядома, гэтая іх акцыя (широкамаштабная) праводзіцца ў рамках салідарнасці з усімі прадпрымальнікамі краіны. Нашы калегі-журналісты з Гродна, Слоніма і іншых гарадоў паведамляюць, што і там рынкі закрыты і не працујуць.

Прычына забастоўкі таксама вядомая: уядзенне так званага двайнога падатку. Увесе мінілы год прадпрымальнікі спраўна плацілі падаткі, а цяпер па выніках года іх яшчэ раз прымушаюць падсумаваць свой тавара-абарот і выплаціць дадатковы падатак. Як сказаў адзін прадпрымальнік, гэта сітуацыя нагадвае яму язду ў трамваі: ён купіў празны білет на ўвесе год і карыстаўся ім. Але ў канцы года пра-даўцы гэтага білета ка-жучы: даруй, мы ўзялі за яго замала. Даплачвай.

Дык вёсі прыкладна так паводзіць у адносінах да прадпрымальнікаў наша дзяржава. Відавочна, што многія дробныя, ды і сярэднія гандляры прости не ўстано-віліцца гэты дадатковы падатак і вымушаны бу-дуць пакінць свае заняты і папоўніць армію бесправ-коўных.

— А няхай пасядзяць на хлебе ды вадзе, — сказаў нам шаноўнага ўзросту чалавек, паглядаючы на пустыні гандльеры рады Івацэвіцкага рынку.

— Расплаздзіся, трэску-ры з людзей дзярнуць.

Быў бы Стапан, дык хутка б іх усіх на Шыбельну гару адправіў...

Ну як пракаменціра-ваць гэтыя словаў? У іх жа нічога акрамя злосці да прыватных гандляроў няма. Той, хто таго гаво-рыць, не хоча ўспамінаць пра тое, што калератны гандаль рэзлізуе тавары насленіцтву з ганд-льёымі наценкамі ад 20 да 30%. Быў час, калі на некаторыя тавары (на-прыклад, ручныя швейныя машынкі) гандльёвія на-ценкі дасяглі 75%. І гэта — не абдзірапалаўкі!

Не ўспамінаеца і час, калі каубаса вараная, мандарыны, іншыя тавары па блату прадавалі. Калі ля ўнівермага ў Івацэвічах начамі стаялінатоўпы, гарэлі кастры, дзе жадаючыя купіць прасціні ці навалаку чакалі рэніцы і адкрыцця магазіна.

Дык што, задушым прыватных гандляроў, а самі зноў па начах на чэр-гах за самым неабходным стаяць будзем!

● СЛАВУТЫЯ ЗЕМЛЯКИ

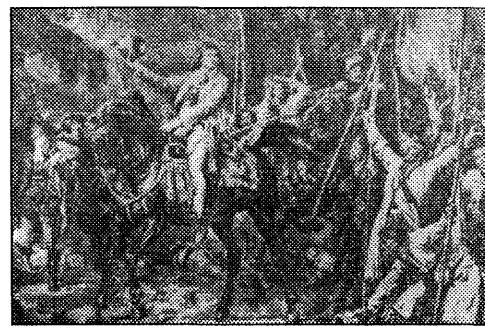
ТАДЭВУШ КАСЦЮШКА – ВЯЛІКІ СЫН БЕЛАРУСКАЙ ЗЯМЛІ

У кастрычніку мінулага года споўнілася 180 гадоў з дня смерці нашага знакамітага земляка Тадэвуша Касцюшкі. А яшчэ год таму адзначаліся 250-я ўгодкі з дня яго нараджэння. Да гэтых дат меркавалася ўстанавіць мемарыяльны знак на радзіме Тадэвуша Касцюшкі ў былым фальварку Мерачоўшчына. І толькі нарадзіўся прынцып рашэнне. Гэты знак будзе ўстановлены сёлета. Зацверджаны і надпіс на камяні: «Тут, ва ўрочышчы Мерачоўшчына, нарадзіўся Андрай Тадэвуш Баневіч-Касцюшко, вялікі сын беларускай зямлі, які ў дзялістым стаў нацыянальнага героя Польшчы, Злучаных Штатаў Амерыкі, ганаровым грамадзінам Францыі. Удзельнік пашчадкі».

Што ж, чакаў засталося нідоўга, каб сапраўды пераканацца ў tym, што беларусы помніць і шануюць свайго земляка.

А фальварк Мерачоўшчына знаходзіцца ці дакладней знаходзіцца паблізу Косава, па поўнач ад яго. Тут у невялікай

аддукацыю Касцюшко атрымаў у манастырскай капелі ў мястэчку Любяшова (зарас Валынскай вобласць Украіны). У 1765 годзе Тадэвуша прынялі ў Варшаўскі каадэцкі корпус. Пасля заканчэння яго ў ліку лепшых выпускнікоў нахіра-

хадзе 4 лютага 1746 года і нарадзіўся Касцюшко. Дарэчы, яго бацька арэндаваў гэты фальварк. Менавіта тут Тадэвуш правёў свае дзіцячыя гады.

Першапачатковую

валі для ўдасканалення ваянных ведаў у Ваенную акадэмію ў Францыю, дзе займаўся пяць гадоў.

Варніўшыся на радзіму, Касцюшко не быў запісаны на ваянную службу, бо тут ведаў яго сва-

бодалюбівия погляды і выказванні супраць антынацыянальнай палітыкі magnataў. Некаторы час ён жыў у родзіні на ваколіцах Любліна. Тут пазнаёміўся з Людвігай Сасноўскай і папябю ёе. Але бацькі Людвігі не пажадалі родніцы з бедным шляхціцам і прымусілі яе выйсці замуж за польскую magnata.

Дзяякуючы ваеннаму таленту Касцюшкі, амерыканская армія атрымала адну з найважнейшых перамог пад Саратой у 1777 годзе.

У чыне брыгаднага генерала Касцюшко ў 1784 годзе вярнуўся на радзіму, але камандную пасаду ў польскай арміі атрымаў толькі праз пяць гадоў.

У 1792 годзе, абараняючы конституцыю 3 мая 1791 года, Тадэвуш Касцюшко ўдзельнічаў у вайне супраць Расіі. Пасля капітуляцыі Рэзы Паспалітай эмігрыраваў за граніцу, дзе становіца адным з кіраўнікоў польскага вызваленчага руху ў Польшчы, на Беларусі і ў Літве.

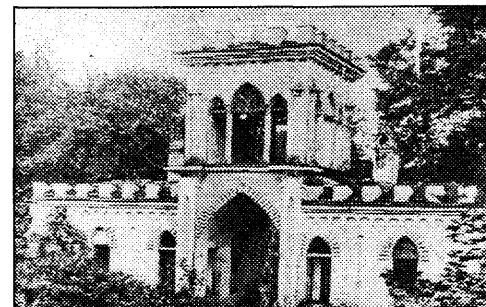
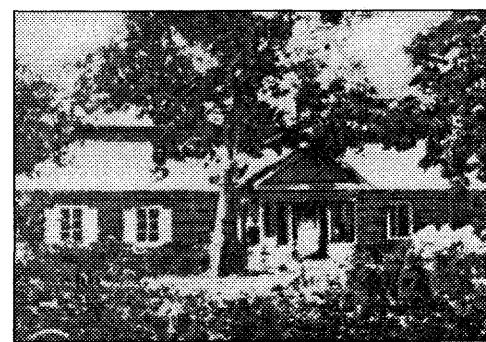
Пад кіраўніцтвам Касцюшкі паўстанцамі армія 4 красавіка 1794 года пад Рацлавіцамі разбіла атрад генерала Тармасава. 7 мая быў выдадзены маніфест, так званы паланецкі ўніверсал, у якім слянамі абяцалася вы-

зваленне з-пад прыгону і некаторае палітычніне феадальных павіннасцей. Аднак нямногія ўступкі сялянству, а таксама прыязненне яго і гарадскага насельніцтва да паўстанцаў супраціўленне шляхты і католіцкага духавенства. Касцюшко не адважыўся ўступіць з імі ў канфлікт.

У бітве каля Мацёўвіцаў (10 кастрычніка) Касцюшко быў цяжка паранены і папябю у палон. Царыца Кацярына II загадала пасадзіць яго ў Петрапаўлаўскую крэпасць. Праз два гады, вызвалены з няволі Паўлам I, Касцюшко выехаў у ЗША. У 1798 годзе ён зноў павіўся ў Еўропе. Тут наспявалі вялікі падзея. І Напалеон I і Аляксандар I хадзелі выкарыстоўваць яго імё дзеля сваіх інтарэсаў. Але Касцюшко адмовіўся супрацоўнічаць з імі.

Апошнія гады свайго жыцця Тадэвуш Касцюшко правёў у Швейцарыі. За некалькі месецяў да смерці ён склаў завяшчанне, у якім усіх жыхароў вёскі Сіхновічы, што належалі да ягонаў маёнтка, прызнаў вольнымі грамадзянамі і гаспадарамі ўгоддзяй. Але воля Касцюшкі яго нашчадкамі не была выканана.

Толькі ў 1861 годзе пры адмене прыгоннага права ўладальнікі маёнтка, ушаноўваючы памяць свайго знакамітага продка, бысплатна надзялілі сяхновіцкіх сялян зямлёр, якую яны апрацоўвалі. Памэр Тадэвуш Касцюшко ў Залатурніне

(Швейцарыя) 15 кастрычніка 1817 года. Практыв піравезен у Кракаў і пахаваны побач з выдатнымі дзяржаўнымі дзеячамі Польшчы. Там паслаўлены яму і помнік.

Імя Касцюшкі называють 1-я дыўзія Войска Польскага, што з Савецкай Арміяй ўдзельнічала ў вызваленні Польшчы ад нямецкіх-фашистскіх захопнікаў. Сваёе баявое хрышчэнне гэтая дыўзія прыняла на беларускай зямлі ў бітве пад сялом Леніна Магілёўскай вобласці. У гонар баявой садружнасці савецкіх і польскіх воінў у Леніна ўзвядзены мемарыяльны комплекс.

У ЗША помнік Касцюшку паставлены ў Вашынгтоне, Чыкага, Кліўлендзе і Мітчуках, у штаце Місісіпі ніевлікі горад называны яго імем. У апошнія гады і беларусы паварочаюцца тварам да свайго гісторычнага мінулага. Збраўшы новыя матэрываў пра выдатных людзей, добраўпартадкоўваюцца гісторычныя мясціны. Памяць пра мінулае павінна жыць. Гэта наша гісторыя і пра яе павінны ведаць усе. І сёння, і пра шмат гадоў.

С. РЫГОРАЎ.

◆ ◆ ◆

НА ЗДЫМКАХ:
фрагмент карціны
«Касцюшко з паўстанцамі»; домік у
Мерачоўшчыне, дзе нарадзіўся Тадэвуш
Касцюшко; палац па-
блізу хаты Касцюш-
кі.

— Да, тоже сімволічны портрет. Он сидіць на лошаді ў костюме паўстанца, з саблём, атрибутамі наград. Такой романтычнік-портрет, он в то время еще был молод. Я был в Кракове на могиле Костюшки. Хорошо, что теперь полікі стали называть его национальным героям Польши беларуского происхождения.

— Чем вы занимаетесь еще, кроме живописи?

— Люблю историю, путешествия, но не просто путешествие. Всегда беру с собой этюдник, кисти, краски. Отдых, путешествие и работа одновременно. Люблю рыбальку, но жалко на нее тратить время. Лучше пообщаться с рыбаками, охотниками и тут же что-то написать. Даже если я отдохваю, я все равно работаю. Мне так легче. Это образ жизни.

— Сколько Вы написали законченных картин?

— Работ 500 есть.

— В чем цель Вашей жизни?

— В одно время цель была испытать свои творческие возможности. Мне хочется очень многое попробовать... Например, попробовать свои силы в философии...

На этом мы расстались с Мастером. Он остался сцількою сваіх картинаў, скажа напоследок, что собирается вскоре переехати в другой горад. Поэтому у мене к читателям газеты просьба — посетите выставку, прикоснитесь к искусству. И может совершиться чудо: энергия Мастера и ваши энергия совпадут...

Н.СИНКЕВІЧ.

● ТАЛАНТЫ СРЕДИ НАС

СЕРГЕЙ КАЗАК: «Даже если я отдыхаю, я все равно работаю»

С лета 1997 г. в Березовском краеведческом музее открыта выставка-продажа картин члена Союза художников Беларуси Сергея Казака. Здесь, в один из янвярскіх дні, среди картин мне удалось застать и самого Мастера. Он любезно согласился на интервью для «Газеты для вас», которое я и предлагаю вашему вниманию.

— Сергей Иванович, расскажите вкратце о себе...

— Родился я в деревне Реватиц Березовского района в 1953 г., там же учился в школе, закончил её в 1970 году и поступил в Витебский пединститут на художественно-графический факультет.

— Способность рисовать уже стала проявляться в школе!

— Да, рисовать начал где-то с 7-го класса, в 9 классе поступил заочно в Московский университет имени Крупской. Посыпал свои работы, мне присыпали рецензии. Отчился в университете, затем 5 лет учёбы в Витебске, до 1975 года. Приехал в Брест, работал в обычной школе, вел уроки рисования, черчения, труда.

— Свой работой осталась довольны, свои кар-

натюрморты, портреты, тематические картины, места и образы исторической Брестчины, Березовщины, Беларуси. Эта тема меня очень волнует. Мои работы экспонируются в Польше, ФРГ, проходят в Польше, Словакии, в Беларуси, Польше, в самых салонах-магазинах и уходят. Много работ хранится в Брестском краеведческом музее.

— Вы сейчас работаете профессионально, другой работы у Вас нет?

— Да. В частности, здесь, в Березе, по моим эскизам оформлен музей, в Белоозерске оформлены здания ГРЭС и др. Часто выезжаю на пленэрь — Беларусь, Польша, по историческим местам Брестчины.

Прошлым летом мы с группой березовских художников провели пленэр в Песках. Я писал там Браму, парк. Также были в Спорово, Сельце, посетил очень интересные озёра — Белое, Черное, Споровское. В Спорово я написал ряд работ историко-этнографического характера.

Своей работой осталась довольны, свои кар-

тины подарили краеведческому музею.

— На одной из Ваших картин изображен домик Костюшки в Мерачоўшчыне на фоне замка.

— Это Ивацевичский район. Я посещал это место, этот замок Пулсновского. Домика сейчас там нет. Я его написал по рисунку Н. Орды. Есть еще, правда, довоенный снимок. Березовский кляштар я, кстати, тоже написал по рисунку Н. Орды. Вообще я интересуюсь историей и сделал много исторических портретов, например, портрет Витовта, Витовта в Брестской пуще, где заключали союз с Ягайлом на Грюнвальдскую битву, так же портреты Наполеона Орды, Элизы Ожецко и других. Эти работы остались в тех местах, где я работал. Кроме исторических тем пишу пейзажи, людей. Много работ посвящено моим землякам, матери. Например, картина «Святы». Тут изображен хлеб. Бабушка выпекала его, ложила на лавку, накрывала полотнем. Показана символическая передача хлеба моей матери. А рядом я — подросток с куском хлеба. «Колада в Березе» — старинная улица, идущая возле церкви. Ряженые в чёрта, медведи люди, цыганка. И атрибут Коляд — звезда. Еще одна картина — «Ожидание». Мать ожидает сына. Возможно,

— Да, тоже

символичный портрет. Он сидит на лошади в костюме паўстанца, с саблем, атрибутами наград. Такой романтичнік-портрет, он в то время еще был молод. Я был в Кракове на могиле Костюшки. Хорошо, что теперь полікі стали называть его национальным героям Польши беларуского происхождения.

— Как рождается картина? Должно быть какое-то особенное чувство, вдохновение?

— Бывает, импульс откуда-то идет, хочется что-то сделать, не знаю откуда он: от Бога или души. Бывает, начинаешь делать и еще не знаешь, что душа требует работать.

На этом мы расстались с Мастером. Он остался сцількою сваіх картинаў, скажа напоследок, что собирается вскоре переехати в другой горад. Поэтому у мене к читателям газеты просьба — посетите выставку, прикоснитесь к искусству. И может совершиться чудо: энергия Мастера и ваши энергия совпадут...

Н.СИНКЕВІЧ.

ГАЗЕТА ДЛЯ ВАС**● СОЦИОЛОГИЯ**

«Светлогорский кризис» может повториться в любой точке республики

В 1997 году маленький белорусский город Светлогорск стал известен на весь мир как особая зона бедствия, нуждающаяся в специальном внимании мирового сообщества. Взоры к Светлогорску были обращены в связи со вспышкой там ВИЧ-инфекции среди молодежи. Исследования медиков демонстрировали прямую связь инфекции с распространением среди молодежи наркомании и неразборчивых половых связей, способствующих увеличению ВИЧ-инфицированных.

Чтобы понять, что же происходит сегодня в молодежной среде, Институтом социологии национальной Академии наук Республики Беларусь в последнем квартале 1997 года было проведено исследование, направленное на изучение происходящих в молодежной среде социальных процессов. Для опроса использовалась анкета «Молодежь». Секс. СПИД. Наркотики». В исследовании приняли участие 590 молодых людей Минска и Минской области в возрасте 14–27 лет, которые представлена следующими группами: возраст 14–17 лет – 32,02 процента, возраст 18–22 года – 31,85 процента и молодежь в возрасте 23–27 лет – 36,13 процента. Среди данной совокупности мужчины составили 54,6 процента, а женщины – 45,4 процента. Работают – 33,4 процента, учатся – 44, работают и учатся – 17 процентов, временно не работают – 5,7.

Данные исследования показали, что сегодняшняя молодежь очень рано начинает вступать в сексуальные отношения, не умея еще грамотно разобраться в них. Возраст вступления в первые сексуальные контакты назван респондентами следующий (в процентах):

12 лет	4,8
13 лет	8,5
14 лет	19,2
15 лет	26,7
16 лет	21,6
17 лет	9,8
18 лет	4,1
19 лет и более	1,3

Информацию по сексуальным отношениям молодые получают прежде всего из зарубежных кино- и видеофильмов (72,6 процента), на дворовых тусовках (47,1 процента), в школе от товарищей и подруг (43,7 процента). Сексуальные знания, полученные от педагогов, отмечены только 1,3 процента респондентов. Естественно, приобретаемые таким путем познания не очень способствуют формированию высокой сексуальной культуры.

Молодежь сама считает, что нуждается в полном просвещении, но делать это, по ее мнению, надобно с помощью умных, тактичных советов взрослых людей (42

процента). О том, что просвещение в стране полностью отсутствует, заявили 23,6 процента опрошенных.

В связи с опасностью распространения СПИДа в молодежной среде в ходе исследований выяснилось, о каких путях его распространения юношам и девушкам известно. В большинстве своем молодежь считает, что СПИД связан с наркоманией, а источником ВИЧ-инфекции являются беспорядочные половые связи наркоманов (12,3 процента) и использование наркоманами для инъекций одних и тех же шприцов без стерилизации (76,9). «Божьей карой» СПИД называют 3,6 процента респондентов.

7,2 процента полагают, что наркоманы заболевают СПИДом из-за того, что физически наиболее ослаблены и не могут противостоять инфекциям. При этом 71,2 процента опрошенной молодежи считают проблему угрозы заражением СПИДом вполне реальной и для лиц, не являющихся наркоманами.

В мире определены

группы риска, наиболее предрасположенные к заболеванию СПИДом. Кроме наркоманов и проституток, к этой группе относятся и гомосексуалисты. Во время исследования ставилась цель определить, как современная молодежь смотрит на это явление. На вопрос анкеты «Считаете ли вы сексуальные отношения между однополыми партнерами извращением?» были получены следующие ответы (в процентах):

Да, считаю 48,3
Нет, не считаю 31
Не задумывался 21,1

Столь лояльное отношение молодежи к подобным сексуальным связям свидетельствует о том, что они для нее не являются чем-то особым. Молодежь смотрит на бисексуалов вполне терпимо, воспринимая их как данную реальность, а следовательно, обладающую всеми правами нормальных людей.

Исследование показывает весьма лояльное отношение большинства молодежи к наркоманиям.

Узнавали респонденты о наркотиках прежде всего из демонстрации зарубежных фильмов на ТВ, в кинотеатрах, из видеофильмов. Об этом сообщили 58,9 процента респондентов. Приобщение к подобным знаниям в весьма юном возрасте способствует возникновению любопытства и желания попробовать, что это такое. Из передач на ТВ можно узнать не только о существовании наркотиков, но и увидеть, как наркоманы их приготавливают, услышать, что они испытывают при употреблении наркотических веществ, узнать стоимость нарко-

тиков и возможную прибыль от их распространения. Об этом же можно прочитать и в печатных средствах массовой информации (так считают 46,25 процента опрошенных). У молодежи появляется особая тема для обсуждения. Не случайно 40,6 процента респондентов отметили в анкете, что в молодежной среде о наркотиках говорят довольно часто. Разговоры эти прежде всего касаются обсуждения «кайфа», который можно «словить», употребляя тот или иной наркотик.

В Беларуси, ставшей в настоещее время перевальным пунктом для перевоза наркотиков из Украины, Закавказья, Средней Азии в Россию и Прибалтику, Западную Европу проблемы доставать наркотики не существует. Молодежь в анкетах назвала места, где можно преобрести наркотики.

Рынок наркотиков в Беларуси достаточно широк, проблемы «где достать» просто не существует — были бы деньги. Купить наркотик можно прямо в стенах школы или института. Трудно поверить, что органы МВД, призванные вести соответствующую борьбу с проникновением наркотиков в республику, не знают тех мест, где эти наркотики приобретаются. Эти места знают даже 14-летние школьники. Однако борьба ведется прежде всего не с поставщиками губительного зелья, а с попавшими в наркотическую западню уже больными, неспособными к сопротивлению своему пристрастию наркотиками, чье здоровье значительно подорвано наркотиками.

Как показывает практика, наиболее употребляемым является самый дешевый наркотик, который покупается колективно и коллективно используется представителями самых различных социальных слоев — маковая соломка (31,1 процента), затем по популярности идет X-TС (экстази) МДМА, которым торгуют на дискотеках и который называли 30,7 процента респондентов.

Реже по популярности называются более дорогие, но и более сильные наркотики: гашиш — 17 процентов, геронин — 13 процентов, опиум для курения — 12 процентов и ряд других. Использует молодежь для «кайфа» и медикоментозные средства, прежде всего кетамин (калипсол) — средство для наркоза, приобретаемое в основном у медицинских работников в больницах и на станциях скорой помощи.

Проведенное исследование, которое мы считаем в какой-то степени пилотажным, показывает, что есть серьезная проблема, связанная с предрасположенностью молодого поколения к употреблению наркотиков, сексуальной распущенности, и, как следствие подобного образа жизни, — к заболеванию СПИДом. Таким образом, повторение «светлогорского кризиса» может случиться в любой точке республики, в том числе и в Минске.

Людмила АГЕЕВА,
кандидат
философских наук,
БелАПАН.

СЕРАДА, 4 лютага 1998 года

● ЭТО ИНТЕРЕСНО**Газеты — буренкам**

Целлюлоза, обработанная определенным образом, очень хорошо усваивается организмом домашних животных — коров и свиней. При ее добавлении в суточные рационы от 50 до 250 г у них наблюдается повышенная жизнедеятельность, заметно увеличивается живой вес. В Австралии на корм овцам идут старые газеты, ведомости, отчеты. Макулатуру (65%) смешивают с отходами обработки льна (35%), добавляют немногого минеральных солей. Прибавка веса овец — до 177 г в день.

● ВАШЕ ЗДОРОВЬЕ

10 чашек зеленого чая — и рак не страшен

Многие знают, что японцы на нашей планете добились самой большой продолжительности жизни, несмотря на свой тяжелый трудовой график, скученность в больших городах, еще недавно массовую бедность.

Сейчас в их стране мужчины в среднем живут свыше 76, а женщины — более 82 лет.

Причины японского здоровья и долголетия, в сущности, ясны давно. Помимо успехов в здравоохранении, высоком уровне санитарии, привычки к физическим упражнениям, огромную роль играет рацион наших соседей по Дальнему Востоку, основанный практически на всем полезном: разнообразных морепродуктах, вареном, несоленом рисе, обилии овощей и фруктов, минимуме животных жиров. И конечно же, зеленый чай — удивительный напиток, обладающий потрясающим свойством предохранения организма практически от всех видов рака.

Японцы готовят зеленый чай точно так же, как и мы черный. Насыпают несколько щепоток заварки в чайник и заливают очень горячей водой. Кругого кипятка здесь предпочитают избегать, полагая, что он убивает вкусовые свойства. Дайте напитку немного настояться и разливайте в чашки, не забывая, что сахар и молоко с ним несовместимы. Японцы считают, что заварка сохраняет свои главные целебные свойства только при двух первых заливках горячей водой. Впрочем, третьи они тоже не выбрасывают, а обычно собирают в кувшин и используют для умывания, как говорят, очень способствует сохранению младенческой упругости кожи.

Есть закон, который знает все японцы: в день нужно выпивать не менее девяти-десяти чашек зеленого чая. Старинное наблюдение подтверждено и данными медицинской статистики, подготовленной центром исследования рака префектуры Сайтама. В течение 10 лет его эксперты держали под ежедневным контролем более девятери тысяч человек. Исследование было начато ради общего изучения тенденций в жизни простых японцев, однако оно дало поразительный результат: люди, ежедневно выпивающие 10 и более чашек зеленого чая, в среднем жили на пять-семь лет дольше тех, кто употреблял менее трех чашек этого напитка.

В категории 40 чашек и более число заболевших всеми видами рака было на 25–30 процентов меньше, чем среди тех, кто пренебрегал зеленым чаем. Статистика полностью подтверждена и серией отдельных исследований, проведенных в ведущих медицинских центрах Японии.

● ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

На любой вкус

Употребление базилика. В пищу употребляют молодые побеги базилика. Свежие и сухие листья применяют в качестве приправы к мясным, рыбным и овощным блюдам. Используют базилик также при засолке огурцов, приготовлении коктейлей для ароматизации томатных соусов.

Чем ценен кориандер. В плодах кориандра, в зависимости от сорта и происхождения, содержится от 0,2 до 1,4 эфирного и от 16 до 28% жирного масла. Для получения эфирного масла пригодны лишь европейский, западно-китайский и абхазский кориандр. Витаминная зелень кориандра хороша как приправа к мясу, овощам. В народной медицине его применяют как желчегонное, антисептическое и стимулирующее работу пищеварительных желез средство. Если сеять кориандр с ранней весны, до середины лета на легких нейтральных почвах с интервалом в 2–3 недели, свежая приянная зелень будет у вас на столе до осени.

Как хранить корнеплоды. Свеклу, брюкву, редьку можно хранить в закромах или ящиках. Морковь, сельдерей, хрен, репа лучше сохраняются, если их пересыпать влажным песком.

Если нет весов. 1 ведро вмещает 10 л или 10 кг воды, 1 л равен 1000 куб. см или 1000 г воды, 1 стакан (тонкий или граненый с ободком) вмещает 250 куб. см или 250 г воды, 1 стакан (граненый без ободка) вмещает 200 куб. см или 200 г воды, 1 столовая ложка вмещает 15 куб. см или 15 г воды, 1 чайная ложка вмещает 5 куб. см или 5 г воды, одна столовая ложка вмещает 3 чайные ложки воды.

● ПРИЯТНОГО АППЕТИТА!

Быстрый пирог

Вам позвонили друзья и через полчаса придут в гости. Вот рецепт самого быстрого и самого вкусного пирога.

2–3 яйца взбейте со стаканом сахара, добавьте пачку растопленного маргарина, 3 столовые ложки сметаны и 0,5 чайной ложки соды (погасите ее в сметане или уксусом), на кончике ножа ванилин.

Перемешайте, добавьте половину пол-литровой банки муки (чтобы тесто было средней консистенции). 3 столовые ложки теста замесите, погуще и положите в морозильную камеру.

Выливаете тесто на смазанный жиром и посыпанный сухарями противень, сверху укладываете вареные (желательно кислые) яблоки. Тесто из морозилки натираете на крупной терке (свекольной) на верх пирога. Выпекаете 15 мин в духовке. Готово! А вот и гости на пороге. Приступаем к чаепитию. Вкусно!

**Для дома,
для семьи,
для души...**

ГАЗЕТА ДЛЯ ВАС

● ТАКОЕ ВОСЬ ЖЫЦЦЕ

ЧАГО МОЖНА ЧАКАЦЬ АД БЕДНАГА СЕЛЯНІНА І ГАЛОДНАГА МАСТАЦА?

Гартаючы статыстычны зборнік, я звярнуў увагу на такую табліцу:

Сярэдняя зарплата ў лістападзе 1997 г.	
Работнікі трубаправоднага транспарту —	6,068 млн. руб.
Мытні —	6,52 млн. руб.
Банкаў —	5,31 млн. руб.
Міжгаліновых органаў гаспадарчага кіравання —	5,88 млн. руб.
Сацыяльнага забеспеччэння —	1,40 млн. руб.
Сельскі гаспадаркі —	1,56 млн. руб.
Культуры —	1,89 млн. руб.
Мастацтва —	1,77 млн. руб.

Такім чынам, найбольш высокая заробкі ў тых, хто перапампоўвае газ і нафту. Небагая яны ў мытнікай і банкіраў. І гэтаму можна толькі радавацца. Засумуе, прайда, тое, што вельмі нізкія заробкі ў працаўнікоў вёскі, работнікаў сферы культуры, мастацтва. Чаму? Чаму той, хто вырошае хлеб і гадуе кароў, зарабляе стопкі, што не можа звесці канцы з канцамі? Сістэма гаспадарання вінавата? Тады чаму ўлады не мяньяць яе? Не здолны?

Пад гэтым вуглом паглядзім на заробкі работнікаў і іншых сфер. Спінімся на найблізьших важных з іх.

Сярэдняя заробак у лістападзе 1997 г.

Работнікі прымыловасці —	3,33 млн. руб.
Навукі і навуковага абслугоўвання —	3,23 млн. руб.
Лясной гаспадаркі —	2,42 млн. руб.
Транспарту —	3,16 млн. руб.
Сувязі —	2,81 млн. руб.
Гандлю і грамадскага харчавання —	2,39 млн. руб.
Адукацыі —	2,26 млн. руб.
Аховы здароўя —	2,16 млн. руб.

У дакладзе Міністэрства статыстыкі няма даных аўтым, колькі канкрэтна зарабляюць начальнікі (дырэкторы заводаў, міністры, «вертыкальшчыкі»). Відаць, гэта лічыцца дзяржаўнай тайней. Не паведамляеца і аб заробках мінісцянеру і амальшчай. Ёсьць толькі графа «судовія і юрыдычныя установы». Дык вось, работнікі тих устаноў у сярэднім маюць 3,75 млн. рубліў у месяц.

Неаднолькавы сярэдні заробак і па абласцях. На Брэстскім агульнай сярэднямесцяной зарплаты складаў ў лістападзе 2,46 млн. рубліў, на Віцебшчыне — 2,49 млн. руб., на Гомельшчыне — 2,74 млн. руб., на Гродзеншчыне — 2,48 млн. руб., на Міншчыне — 2,54 млн. руб., Магілёўшчыне — 2,58 млн. руб., у Мінску — 3,64 млн. руб. Чаму працаўнікі Гродзеншчыны, якія сабраў самы багаты ўраджай, атрымалі меней, чым магілёўчане, якія адстакаўць ад іх і па надоях, і па намалотах?

Зарплату малая зарабіць. Яе хочацца ў тэрмін атрыманы. А гэта ўдаеца даўёна не ўсім. У нас толькі па тэлебачанні гавораць, што ў Беларусі людзі своечасова атрымліваюць зарплату. Па стане на 24 снежня агульная запазычанасць па зарплате складаў 8,5 працэнта. А многія працаўнікі месячамі яе не бачаць. Так, запазычанасць па заробку калгаснікам на спраўядзанчай дату складаў 56,9 працэнта. Пазнаёмімся з данымі статыстыкі па запазычанасці па зарплате.

Па абласцях малюнак такі:

Агульная запазычанасць па зарплате на 24 снежня 1997 г. у %	
да фонда зарплаты ў лістападзе	
У цэлым па краіне —	8,5
Брэсцкая вобласць —	8,5
Віцебская —	8,6
Гомельская —	13,8
Гродзенская —	7,4
г. Мінск —	0,4
Мінскай —	12,5
Магілёўская —	11,8

Чаму мінчане амаль усе своечасова атрымліваюць зарплату, а ў абласцях яе затримліваюць? Чаму ў рабочых прымыловасці запазычанасць складае толькі 2,9 працэнта, а ў калгаснікай — 56,9 працэнта? Хацелася б пачуць адказы і разважанні на гэтыя пытанні ад нашых чытчытчыкаў. І не толькі на гэтыя. Прыведзеныя лічбы і факты даюць багаты «харч для роздуму». У іх, думаеца, ёсьць адказ і на галоўнае пытанне, якое хвалюе, байдай, кожнага: «Ці пачнецца ў нас уздым эканомікі, выхад з крызісу?»

На маю думку, пры той палітыцы, якой прытрымліваюцца сёняшнія ўлады, у бліжэйшы час гэта не прадбачыцца. А як думаеце вы?

А. ДРАБЧУК.
(«Народная воля»).

Гэта здарылася зусім нядына — 28 студзеня, днём, на аўтадарозе Брэст—Мінск, прыкладна ў кіламетры ад павароткі на вёску Волька. Легкавая іншамарка рухалася з Брэста і нечакана выехала на паласу супрэцнага руху, дзе і сутыкнулася з аўтамабілем «Жыгуль». Вынік вельмі сумны: два чалавекі з іншамаркі, у тым ліку і шафёр С. Ільмоўскі, жыхар Мінска, загінулі; дзве сілы з «Жыгуль» (муж і жонка) паразенены.

Прычына гэтай трагедыі яшчэ высвятляецца, але факт заставацца фактам — загінулі людзі, якія б маглі жыць, прыносіць карысць сабе, сваёй сям'і і дзяржаве.

● ПОСТ ДА!

ЛІК АХВЯРАЎ РАСЦЕ

Урэзанца ў яго легкавушцы. З тыхіх сутыкненняў у легкавым аўтамабілі звычайна жывых не заставацца. Так было і на гэты раз. Сумна, балюча і трывожна. Куды ж падзеліся вадзіцельская асцярожнасць, уважлівасць, нарашце, неабязыкавасць да лёсу людзей і свайго, канечне.

Можна добра ведаць правілы дарожнага руху, але грэбавацца ім. Можна мець іншамарку, але да пары з рызыкай ганяць яе. Можна сесцы за руль

на добрым падлітку, але не дзеяцца да месца прызначэння...

Можна і нельга. Трэба выбіраць адно — тое, што забяспечыць бяспеку руху; тое, што прынясе чалавеку радасць і завадаванье ў час язды ці то на быстраходнай іншамарцы, ці то на салайшце, што ні ёсць павольнай трахні — матааблоцы ці трактары.

А. АРЦЕМЧЫК,
камандзір узвода
дарожнай
патрульнай
службы
дзяржаваўтайніцы
Івацэвіцкага
райаддзела міліцыі,
капітан міліцыі.

● НАШ КАЛЯНДАР

Фота А. ГАНУХА

Люты прыйшоў — паўзімы далоў...

Моцныя маразы ў лютым бываюць толькі па начах. Люты малое — чорвоную вясну чуе. Сечаньлюты рассякае зіму з летам, ставіць мяжку паміж зімою і вясной, завеяі людзей палохе...

У сёняшні дзень (4 лютага) пасечнікі аглідаваюць чпчалы: чпчлы слаба гудзяць — пераносяць зіму лётка; трывожна гудзяць — у чаплінай сям'і нешта здаўлася...

ПРОИЗВОДСТВЕННО-КОММЕРЧЕСКАЯ ФИРМА ОПТОВАЯ И РОЗНИЧНАЯ ТОРГОВЛЯ

- **продуктами питания,**
- **спиртными напитками,**
- **товарами народного потребления,**
- **нефтепродуктами.**

г. БАРАНОВИЧИ,
ул. Брестская, 93.
Тел./факс: 5-40-14, 5-20-77

МЫ
ЖДЁМ
ВАС!

д. Бытень.

Віталій Леонідовіч КОРЗА.
Калектыв работнікаў Івацэвіцкага аддзялення хуткай дапамогі выказвае глыбокасць спадчынне фельчару Міраноўскому Івану Мікалаевічу з прычыны напаткайшага яго вялікага гора — смерці БРАТА.

РЭДАКТАР ЛІДЗІЯ ЦАЛУЙКА.

НАШ АДРАС: рэдакцыя “Газеты для вас”.

вул. Дзяржынскага, 30, 225250, г.Івацэвічы.
Телефон: 8 (245) 2-12-29.

Тыраж 1080.
Заказ 312.

Газета выдаецца на беларускай і рускай мовах. Набіраецца ў Івацэвічах, друкарня ў Баранавіцкай друкарні (г. Баранавічы, вул. Савецкая, 80). Выходзіць два разы на тыдзень: у сраду і суботу.

Фармат 420x300 мм. Аб'ем — 1 друк. аркуш.
Падпісаны да друку 3 лютага ў 9.00.

Рукапісы і здымкі не рэцензуюцца і не вяртаюцца. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясеюць адказнасць за падзор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні і выказванні могуць не супадаць з пунктамі гледжання рэдакцыі і не накладваюцца на яе нікіх абавязкаў.